

Lepra (malomocenství, Hansenova nemoc)

Výskyt: Endemicky se onemocnění vyskytuje v některých specifických oblastech zemí amerického kontinentu, Asii a Africe. V Evropě je výskyt onemocnění vzácný. Na celém světě bylo v roce 2020 ze 139 zemích 6 regionů WHO diagnostikováno 127 558 nových případů onemocnění leprou, z toho 8 629 dětí (4,4/1 milión dětské populace). Na konci roku 2020 bylo léčeno 129 389 případů, prevalence 16,7/ 1 milión populace. Pandemie covidu-19 přerušila aktivity v rámci programu eliminace lepry, ve srovnání s rokem 2019 byla detekce nových případů nižší o 37 %.

Příznaky onemocnění: Lepra je chronické infekční onemocnění vyvolané dvěma původci, kteří vyvolávají podobný průběh onemocnění. Primárně je postižena kůže, periferní nervový systém, sliznice horních cest dýchacích a očí. Neléčené onemocnění může vést k trvalému poškození kůže, nervů, končetin a očí.

Inkubační doba: 1 – 20 let, průměrně 5 let (WHO), několik týdnů až 30 let (Heymann, Control of communicable diseases manual, 20th edition, p. 346)

Původce: bakterie *Mycobacterium leprae* a nově objevené *Mycobacterium lepromatosis*

Zdroj onemocnění: nemocný člověk, pásovec devítipásý, zvažována je možnost přenosu z dalších zvířat či životního prostředí

Přenos: Cesty přenosu *M. leprae* nejsou dosud přesně známy. U mezilidského přenosu bylo prokázáno, že zvýšené riziko onemocnění hrozí osobám žijícím v úzkém kontaktu s neléčeným nemocným při kašláním a kýčání a pravděpodobně také přímým kontaktem. Na americkém kontinentu byl jako další přirozený hostitel a rezervoár infekce identifikován pásovec devítipásý (*Dasypus novemcinctus*). Nedávno byly u zrzavých veverek na britských ostrovech pozorovány lepře podobné léze, v nichž byla detekována DNA *M. leprae* a *M. lepromatosis*. Je potřeba zjistit, zda existují možné živočišné nebo environmentální rezervoáry, protože přenos nákazy z takových rezervoárů by mohl částečně vysvětlit trvalý globální výskyt lepry navzdory účinné a široce rozšířené léčbě (multidrug therapy = MDT: rifampicin, dapson, clofazimin).

Prevence: aktivní vyhledávání nemocných (program WHO: *Towards Zero Leprosy – Global Leprosy (Hansen's disease) Strategy 2021–2030*), vyšetřování kontaktů, léčba nemocných. V roce 2020 byl na stránkách WHO zveřejněn dokument obsahující doporučení pro trasování kontaktů a postexpoziční profylaxi osob, které byly v kontaktu s nemocným leprou: *Leprosy/Hansen disease: Contact tracing and post-exposure prophylaxis*.

Očkování: ochranný účinek proti lepře má očkování proti tuberkulóze

Zdroje:

Ploemacher T, Faber WR, Menke H, Rutten V, Pieters T (2020) Reservoirs and transmission routes of leprosy; A systematic review. PLoS Negl Trop Dis 14(4):e0008276. <https://doi.org/10.1371/journal.pntd.0008276>

<https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/leprosy>

<https://www.who.int/publications/i/item/9789290228073>